

Затверджено на засіданні педагогічної ради

(назва ЗЗСО)

Протокол № _____ від « _____ » _____ 2024 р.

**Навчальна програма
зарубіжної літератури для 7 класу
(1,5 год тижневого навантаження, усього 52/53 год на рік)**

За Модельною навчальною програмою «Зарубіжна література. 5–9 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори Ніколенко О.М., Ісаєва О.О., Клименко Ж.В., Мацевко-Бекерська Л.В., Юлдашева Л.П., Рудніцька Н.П., Туряниця В.Г., Тіхоненко С.О., Вітко М.І., Джангобекова Т.А.), наказ МОН № 795 від 12.07.2021 р., у редакції 2023 року; та підручником «Зарубіжна література» (автори: Ковбасенко Ю.І., Первак О.П., Дячок С.О. Зарубіжна література. К.: Літера ЛТД, 2024).

I. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Нормативно-правова база, на основі якої укладено програму

Навчальна програма укладена відповідно до вимог Державного стандарту базової середньої освіти (Постанова Кабінету Міністрів України від 30. 09. 2020 р. № 898) з урахуванням Типової освітньої програми для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти (наказ Міністерства освіти і науки України від 19.02.2021 р. № 235), на основі модельної навчальної програми «Зарубіжна література. 5-6 класи» («Школа радості», автори Ніколенко О.М., Ісаєва О.О., Клименко Ж.В., Мацевко-Бекерська Л.В. та ін.) (наказ МОН України № 795 від 12.07.2021 р., у редакції 2023 р.).

Зміст навчальної програми забезпечують

- підручник «Зарубіжна література» (автори: Ковбасенко Ю, Первак О., Дячок С. Зарубіжна література. К.: Літера ЛТД, 2024);
- матеріали для вчителя та учнів на онлайн-платформі видавництва Літера ЛТД та сайті авторського колективу.

Навчальна програма є основою для календарно-тематичного та поурочного планування, у якому вчитель самостійно, враховуючи запропоновану кількість годин на вивчення тем у межах розділу, розподіляє години на вивчення художніх творів і види навчальної діяльності, планує види роботи, спрямовані на опанування змісту матеріалу та формування ключових та предметних компетентностей. Це дає можливість вчителю вільно й творчо підійти до реалізації програми в кожному класі, врахувати інтереси й рівень підготовки учнів, конкретні умови викладання (наявність художніх текстів; можливість використання інформаційно-комунікаційних технологій; рівень володіння учнями іноземними мовами; знання української мови і літератури, історії та інших предметів; підготовка до контрольного оцінювання тощо).

Мета курсу

Головна мета вивчення зарубіжної літератури в системі середньої освіти НУШ – прилучення учнів до найкращих здобутків класичної й сучасної художньої літератури різних країн і народів, формування компетентних читачів, здатних творчо сприймати, критично оцінювати й насолоджуватися художніми творами, брати участь у різних комунікативних ситуаціях та взаємодії (зокрема з застосуванням цифрових технологій) на підставі прочитаних художніх текстів і медіатекстів відповідно до контексту.

Завдання вивчення зарубіжної літератури в 7–9 класах:

- *сформувати в учнів*
стійкий інтерес до художньої літератури;
усвідомлене сприйняття світової художньої літератури як духовної скарбниці людства;
стійкі моральні якості та громадянську позицію за допомогою творів класичної та сучасної художньої літератури;
основні уявлення про найбільш репрезентативні для національних літератур світу здобутки художньої літератури, провідні епохи, жанри, напрями класичної літератури та яскраві явища сучасної художньої літератури, вміння розрізняти твори різних родів і жанрів у їхній специфіці та художній вартості;
- *розвивати вміння і навички*
сприймати, аналізувати й інтерпретувати художні тексти та медіатексти із застосуванням основних теоретичних понять, виокремлювати основні компоненти змісту й форми в художньому творі, встановлювати між ними зв'язки, визначати їхні функції;
досліджувати літературні та мовні явища в художньому тексті та медіатексті;
шукати потрібну інформацію, її критично оцінювати, творчо опрацьовувати та використовувати для досягнення власних цілей;
взаємодіяти (усно і письмово) в різних комунікативних ситуаціях;
творчо самовиражатися у різних видах діяльності, зокрема в цифровому середовищі із дотриманням правил безпеки та академічної доброчесності.

Структура навчальної програми

Навчальна програма предмета «Зарубіжна література» для 7 класу містить:

1. Пояснювальну записку.
2. Основну частину, у якій зазначено для кожного класу зміст навчального предмета (за розділами, темами), очікувані результати навчання учнів (що корелюють із результатами навчання та орієнтирами для оцінювання учнів у мовно-літературній галузі відповідно до Державного стандарту), види навчальної діяльності учнів (за розділами).
3. Додатки: 1) список творів для додаткового читання учнів; 2) електронні ресурси зарубіжної літератури для учнів).

Розподіл навчального навантаження

I СЕМЕСТР – 24 год. *Вступ. Роль художнього перекладу в сучасну добу – 1 год. Герої та героїні балад – 4 год, РМ (у) – 1 год. Лицарство в літературі – 5 год, РМ (н) – 1 год, КР – 1 год. Пам'ятаємо про минуле – 6 год, ПЧ – 2 год, КР – 1 год, аудіювання й читання – 1 год, підсумок – 1 год.*

II СЕМЕСТР – 28,5 год. *Сила дружби і кохання – 5 год, РМ (н) – 1 год. Розслідуємо детективні історії – 4 год, КР – 1 год. Особиста відповідальність – 5 год, РМ (у) – 1 год. Сутність людини – 5 год, РМ (н) – 1 год, КР – 1 год, ПЧ – 1 год, аудіювання й читання – 1 год. Підсумки – 2,5 год.*

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА (зміст навчального предмета, очікувані результати навчання, види навчальної діяльності учнів)

Очікувані результати навчання	Зміст навчального матеріалу	Види навчальної діяльності учнів
ВСТУП. РОЛЬ ХУДОЖНЬОГО ПЕРЕКЛАДУ В СУЧАСНУ ДОБУ – 1 год		
<p>I. Взаємодія з іншими особами усно, сприймання і використання інформації у різних комунікативних ситуаціях: свідомо застосовує прийоми активного слухання (уточнення, переказ почутого, формулювання висновків на підставі почутого та ін.); самостійно передає за допомогою різних засобів візуалізації власне розуміння почутого та/або прочитаного повідомлення, структуруючи інформацію.</p> <p>II. Аналіз, інтерпретація, критичне оцінювання інформації в текстах різних видів: використовує різні складники друкованого чи цифрового текстового джерела інформації для створення власного повідомлення (усного або письмового) про доробок 1–2 українських перекладачів.</p> <p>III. Висловлювання думок, почуттів, ставлень, письмова взаємодія з іншими особами, зокрема в цифровому середовищі: виконує різні ролі в груповій комунікації (очно або онлайн), обирає потрібні стратегії співпраці в процесі обговорення значення художнього перекладу для розвитку культури, представлення улюблених книжок зарубіжної літератури в українських перекладах, постатей українських перекладачів.</p> <p>IV. Дослідження літературних і мовних явищ, читацької діяльності та індивідуального мовлення: аналізує окремі мовні явища в текстах художніх перекладів, робить висновки щодо функціонування та доцільності використання певних мовних одиниць.</p>	<p>Оригінал і переклад. Види перекладів. Видатні українські перекладачі.</p> <p>Теорія літератури (ТЛ) Поглиблення понять: оригінал і переклад.</p> <p>Література і культура (ЛК) Значення художнього перекладу для розвитку культури, дружніх взаємин між країнами та народами.</p> <p>Україна і світ (УС) Основні відомості про розвиток української перекладацької школи.</p> <p>Медіатекст (МТ) Документальні фільми, науково-популярні тексти, спогади про представників української перекладацької школи.</p>	<p>Різні види читання (індивідуальне, виразне, вибіркоче або ін.), аудіювання, перетворення текстової інформації на візуальну (схема, таблиця, плакат тощо), коментар візуальної інформації, створення повідомлення (усного або письмового) на підставі використання текстових та/або цифрових джерел, взаємодія в групі (очна або онлайн), обговорення специфіки художнього перекладу, його значення для розвитку різних галузей культури і міжкультурних взаємин, історичної місії українського перекладацтва.</p>

ГЕРОЇ ТА ГЕРОЇНІ БАЛАД (1 фольклорна і 1 літературна балади за вибором учителя) – 4 год, РМ (у) – 1 год

<p>I. Взаємодія з іншими особами усно, сприймання і використання інформації у різних комунікативних ситуаціях: відповідає на запитання за змістом почутих та/або прочитаних балад, акцентуючи увагу на важливих деталях сюжету та зображення персонажів у творі; обговорює актуальність, жанрово-родову приналежність художнього тексту / медіатексту, його ідейно-тематичні та естетичні особливості, зв'язок з епохою, творчістю митця; переказує художній текст / медіатекст, акцентуючи увагу на змісті в цілому, на окремих важливих деталях художнього тексту / медіатексту відповідно до мети і ситуації спілкування; окреслює тематику і проблематику почутого та/або прочитаного художнього тексту / медіатексту для подальшої інтерпретації.</p> <p>II. Аналіз, інтерпретація, критичне оцінювання інформації в текстах різних видів: коментує та обґрунтовує актуальність порушених у художніх текстах / медіатекстах проблем з урахуванням власного досвіду та культурно-історичного контексту; знаходить спільне і відмінне в баладах різних культур за тематикою, проблематикою, мовним оформленням, структурою тощо; коментує власні почуття під час читання художнього тексту / медіатексту і враження від прочитаного; аналізує вплив виражальних засобів балад на емоційно-естетичне сприйняття тексту; на основі прочитаної балади (балад) створює власний або колективний медіапродукт для соцмереж (пост, буктрейлер та ін.)</p> <p>III. Висловлювання думок, почуттів, ставлень, письмова взаємодія з іншими особами, зокрема в цифровому середовищі: створює самостійно письмові тексти, використовує різні форми їх презентації (за допомогою власних малюнків, ілюстрацій художників, світлин, презентацій тощо) для досягнення відповідної комунікативної мети; визначає переваги й недоліки власних написаних текстів, планує власний навчальний розвиток з урахуванням аналізу допущених помилок.</p> <p>IV. Дослідження літературних і мовних явищ, читацької діяльності та індивідуального мовлення: взаємодіє з іншими особами, використовуючи твори мистецтва (ілюстрації художників, кінофільми / мультфільми) для створення власних текстів (усний відгук про твір мистецтва за мотивами балади).</p>	<p>Балада як жанр усної народної творчості. Характерні ознаки балади.</p> <p>«Як Робін Гуд став розбійником», «Поєдинок Робіна Гуда з Гаєм Гісборном» (1 за вибором учителя). Ідеї свободи й служіння народові. Образ народного захисника Робіна Гуда. Літературна балада та її ознаки. Подібність і відмінність від народної балади.</p> <p>Роберт Льюїс Стівенсон (1850–1894). «Балада про вересовий трунок». Основний конфлікт балади (батько і син – король, свобода – рабство). Утвердження духовної сили пиктів, їхнього героїзму в захисті національних цінностей. Символіка твору.</p> <p>(ТЛ) Балада (фольклорна і літературна). Поглиблення понять: сюжет, персонаж літературного твору.</p> <p>(ЛК) Зображення героїв балад у мистецтві (живописі, музиці, мультиплікації та ін.). Національні герої та символи в баладах.</p> <p>(УС) Українські перекладачі зарубіжних балад. Українські народні й літературні балади.</p> <p>(МТ) Фільмографія: «Робін Гуд» (режисер Р. Скотт, США, Велика Британія 2010), «Загублене місто</p>	<p>Різні види читання (індивідуальне, виразне, «ланцюжком», вибіркоче, коментоване, прогнозоване або ін.), відповіді на запитання за змістом балади, обговорення художнього тексту / медіатексту, аналіз та інтерпретація художнього тексту / медіатексту, переказ художнього тексту / медіатексту (докладно, стисло, вибірково, творчо), обговорення проблем твору з урахуванням власного досвіду і культурно-історичного контексту, коментування власних почуттів і вражень від тексту, порівняння художніх текстів, створення власного медійного продукту на підставі художнього твору (пост, плакат, фотоколаж, буктрейлер або ін.), створення власного письмового тексту (опис героя або героїні або мінітвір за змістом однієї з балад), аналіз власних написаних текстів (виявлення помилок, переваг і недоліків у власних текстах), усний відгук про твір мистецтва (ілюстрацію художника або кінофільм / мультфільм за мотивами балади).</p>
---	--	---

	<p><i>Світязь» (режисер Каміл Полак, Польща, 2011) та ін.</i></p>	
ЛИЦАРСТВО В ЛІТЕРАТУРІ – 5 год, РМ (п) – 1 год, КР – 1 год		
<p>I. Взаємодія з іншими особами усно, сприймання і використання інформації у різних комунікативних ситуаціях: знаходить потрібну інформацію про письменника, європейських лицарів у різних джерелах і використовує її для підготовки повідомлення та/або презентації; аналізує стильові, жанрові, естетичні та мовні особливості художнього тексту / медіатексту; обґрунтовує зв'язок художнього тексту / медіатексту з власним суспільно-історичним досвідом (підтримує діалог «читач – текст – автор») для оптимізації власної діяльності, зокрема в нових обставинах, прийняття рішень у різних ситуаціях; розпізнає основні факти й судження про них, вирізняє авторські інтерпретації, розуміє аргументацію, коментує підтекст почутого та/або прочитаного художнього тексту / медіатексту; обґрунтовує свою позицію щодо почутого та/або прочитаного художнього тексту / медіатексту; дослухається до інших думок, демонструючи готовність до зміни власної позиції за умови отримання достатньої аргументації.</p> <p>II. Аналіз, інтерпретація, критичне оцінювання інформації в текстах різних видів: співвідносить зміст прочитаного художнього тексту з історичним і соціокультурним контекстом, позицією автора; характеризує поведінку та причини виникнення емоційного стану літературних персонажів, коментує їхні вчинки та висловлювання; проектує емоційно-чуттєвий досвід персонажів художніх текстів / медіатекстів на власну поведінку, переконання, ставлення, цінності; обґрунтовує думку щодо естетичної цінності художніх текстів у культурно-історичному контексті з урахуванням взаємозв'язків національних культур.</p> <p>III. Висловлювання думок, почуттів, ставлень, письмова взаємодія з іншими особами, зокрема в цифровому середовищі створює та презентує власний текст (письмовий твір) на актуальну тематику на підставі</p>	<p>Вальтер Скотт (1771–1832). «Айвенго» (2–3 розділи за вибором учителя). В. Скотт – засновник історичного роману. Історія і художній вимисел у романі «Айвенго». Утілення в образі Айвенго кодексу лицаря, художні засоби створення образу. Зіткнення добра, краси й справедливості з жорстокістю і підступністю. Головні образи твору. Історичний колорит твору та засоби його створення. Динаміка сюжету і гумор.</p> <p>ТЛ) Образ автора. Поглиблення понять: роман (історичний роман), пейзаж, сюжет, персонаж. (ЛК) Лицарська культура Європи доби середньовіччя. (УС) Переклади творів українською мовою. Висловлювання українських митців про В. Скотта, його вплив на розвиток історичного роману. (МТ) Фільмографія: «Айвенго» (режисер Д. Кемфілд, США, Велика Британія,</p>	<p>Різні види читання (індивідуальне, виразне, «ланцюжком», в особах, вибіркоче, коментоване, повторне, прогнозоване або ін.), пошук інформації у різних джерелах (науково-популярних текстах, художніх текстах, медіатекстах та ін.), підготовка повідомлення та/або презентації, аналіз та інтерпретація змісту і форми художнього тексту / медіатексту, обґрунтування зв'язку художнього тексту / медіатексту з власним суспільно-історичним і життєвим досвідом, виокремлення фактів і суджень про них у художньому тексті / медіатексті, коментування позицій автора і персонажів у художньому тексті, характеристика літературних персонажів (окремо та/або порівняльна), створення складного плану характеристики персонажа, обґрунтування власної позиції та готовність до її зміни в результаті комунікації, обґрунтування естетичної вартості художнього</p>

<p>художнього тексту; оформлює власне висловлення з дотриманням принципів академічної доброчесності; ідентифікує різні види помилок на рівні змісту, структури та мовного оформлення, виправляє та обґрунтовує зроблені виправлення з урахуванням засвоєних мовних норм.</p> <p>IV. Дослідження літературних і мовних явищ, читацької діяльності та індивідуального мовлення характеризує мовні одиниці різних рівнів (лексичні, граматичні тощо), які використовуються для створення історичного колориту і зображення персонажів у художньому тексті, визначає закономірності функціонування мовних одиниць в контексті авторського задуму.</p>	<p>1982) документальні фільми про історію середньовічної Європи та ін.</p>	<p>тексту / медіатексту, створення власного тексту (письмовий твір) на підставі художнього тексту, ідентифікація і виправлення помилок у власному тексті, дослідження мовних одиниць у художньому тексті.</p>
<p>ПАМ'ЯТАЄМО ПРО МИНУЛЕ – 6 год, ПЧ – 2 год, КР – 1 год, аудіювання й читання – 1 год, підсумок – 1 год</p>		
<p>I. Взаємодія з іншими особами усно, сприймання і використання інформації в різних комунікативних ситуаціях</p> <p>характеризує роль, виражальні можливості та вплив на слухача / читача важливих деталей, зокрема художніх, почутого та/або прочитаного художнього тексту / медіатексту; логічно і послідовно презентує в доцільній жанровій формі власні погляди, ідеї, переконання, підкріплюючи їх аргументами та наводячи доречні приклади із суспільно-історичного досвіду; добирає і використовує необхідні вербальні та невербальні засоби для ефективної комунікації з урахуванням ситуації спілкування та комунікативних намірів, соціального і культурного контексту.</p> <p>II. Аналіз, інтерпретація, критичне оцінювання інформації в текстах різних видів</p> <p>застосовує різні види критичного читання ліричних та епічних художніх текстів різних стилів; розмежовує в художньому тексті / медіатексті фактичну інформацію, суб'єктивні судження та прихований підтекст, наводить аргументи для спростування або підтвердження суджень, коментує підтекст, наводить приклади із суспільного досвіду; характеризує взаємозв'язки між темою, мікротемою, основною думкою, образами художнього тексту / медіатексту.</p> <p>III. Висловлювання думок, почуттів, ставлень, письмова взаємодія з іншими особами, зокрема в цифровому середовищі</p> <p>створює в цифровому середовищі повідомлення (пост або ін.) або медіатексти (допис, коментар, стаття, замітки або ін.) із застосуванням гіпертекстових посилань для обговорення соціально важливих питань про</p>	<p>Друга світова війна у європейській поезії: К. І. Галчинський (1905–1953). «Пісня про солдатів з Вестерплатте». Відображення антигуманної сутності війни у вірші. Ідеї збереження життя та людських цінностей попри трагічні обставини. Джон Бойн (нар. 1971). «Хлопчик у смугастій піжамі». Зображення Другої світової війни крізь долі дітей і дорослих. Теми нацизму та Голокосту у творі. Образи дітей (німецький хлопчик Бруно, єврейський хлопчик Шмоль), їхня дружба і взаємодопомога. Ідея рівності представників різних рас, націй, національностей і народів у творі. Трагічний фінал як відображення злочинів фашизму.</p> <p>(ТЛ) Поглиблення понять: віри, повість, роман, сюжет.</p> <p>(ЛК) Доля діячів культури в період Другої світової війни. Сучасна культура проти війни.</p>	<p>Різні види читання (індивідуальне, виразне, коментоване, вибіркоче, повторне, перерване або ін.), виокремлення і характеристика художніх деталей у художньому тексті / медіатексті, презентація власних поглядів (ідей, переконань) з аргументацією та прикладами, добір вербальних та невербальних засобів для ефективної комунікації, виокремлення і розмежування в художньому тексті / медіатексті фактів та суджень про них, виявлення і коментування підтексту в художньому тексті / медіатексті, встановлення і характеристика взаємозв'язків між елементами змісту художнього тексту / медіатексту (тема, мікротеми, ідея, образи), створення в цифровому середовищі повідомлення (пост або ін.) чи медіатексту з застосуванням гіпертекстових посилань, аналіз і</p>

<p>Другу світову війну на підставі прочитаних художніх текстів / медіатекстів; аналізує і вдосконалює зміст написаного відповідно до теми та мети висловлювання; усуває недоліки в структурі тексту, враховуючи стилістичні та жанрові особливості тексту.</p> <p>IV. Дослідження літературних і мовних явищ, читацької діяльності та індивідуального мовлення</p> <p>творчо використовує мовні засоби, обираючи з запропонованих варіантів нестандартні рішення, виявляючи художньо-образне асоціативне мислення.</p>	<p>(УС) Тема Другої світової війни в українській літературі.</p> <p>(МТ) Фільмографія: документальні фільми про Другу світову війну, «Хлопчик у смугастій піжамі» (режисер М. Херман, США, Велика Британія, 2008) та ін.</p>	<p>вдосконалення змісту написаного власного тексту, творче використання мовних засобів для особистісного самовираження.</p>
<p>СИЛА ДРУЖБИ І КОХАННЯ – 5 год, РМ (п) – 1 год</p>		
<p>I. Взаємодія з іншими особами усно, сприймання і використання інформації в різних комунікативних ситуаціях: вирізняє невербальні засоби (художні деталі, символи та ін.), які сприяють розумінню не вираженого вербально змісту художнього тексту / медіатексту; виявляє невербальні засоби (художні деталі, символи та ін.), що вказують на наявність у художньому тексті / медіатексті прихованої інформації (про внутрішній стан і почуття персонажів, стосунки між ними), відтворює усно або письмово прихований зміст почутого та/або прочитаного; виявляє і передбачає емоційні реакції персонажів у різних ситуаціях; пояснює причини відповідного емоційного стану персонажів у життєвих ситуаціях.</p> <p>II. Аналіз, інтерпретація, критичне оцінювання інформації в текстах різних видів: характеризує взаємообумовленість елементів змісту, структури та мовного оформлення прочитаних художніх текстів різних родів і жанрів; формулює висновки про близькість оригіналу й перекладу на основі їх аналізу, інтерпретації та порівняння; розпізнає в художньому тексті і коментує зображувально-виражальні засоби, ознаки авторського стилю; творчо опрацьовує прочитаний художній текст, передає його в іншому контексті, створюючи самостійно різні види текстів-фанфіків.</p> <p>III. Висловлювання думок, почуттів, ставлень, письмова взаємодія з іншими особами, зокрема в цифровому середовищі:</p> <p>записує власне або чуже мовлення, використовуючи в разі потреби відповідні прийоми оптимізації думок (графічні прийоми, скорочення, виділення тощо) та засоби мовної виразності; створює та презентує тексти (художні тексти / медіатексти) різних типів, стилів і жанрів на актуальну самостійно визначену тематику.</p>	<p>О. Генрі (1862–1910). «Дари волхвів», «Останній листок».</p> <p>О. Генрі – майстер новели. Моральні цінності в новелі «Дари волхвів». Біблійні мотиви у творі. Роль художньої деталі. Новела «Останній листок» – гімн людині, що здатна на самопожертву заради ближнього. Специфіка розкриття образу Бермана. Образи дівчат, їхня динаміка (Сью, Джонсі). Особливості художньої мови новели; розповідач.</p> <p>Вірші зарубіжних поетів про дружбу і кохання: Р. Бернс (1759–1796) «Моя любов...», Г. Гейне (1797–1856) «Коли настав чудовий май...». Поетизація високого почуття кохання, розкриття у віршах його впливу на людину.</p> <p>(ТЛ) Новела, розповідач, композиція художнього твору, символ. Поглиблення понять: художня деталь, герой / героїня.</p>	<p>Різні види читання (індивідуальне, в особах, виразне, «ланцюжком», вибіркоче, коментоване, повторне, прогнозоване або ін.), переказ художнього тексту / медіатексту (вибірковий, докладний, від імені персонажа та ін.), виокремлення невербальних засобів (художніх деталей, символів тощо), відтворення (усно або письмово) прихованого змісту почутого та/або прочитаного, пояснення емоційного стану та емоційних реакцій персонажів у життєвих ситуаціях, характеристика взаємообумовленості елементів змісту та форми художнього тексту, аналіз, інтерпретація та порівняння оригіналів і художніх перекладів творів (або уривків) зарубіжної літератури, виокремлення і коментування зображувально-виражальних засобів у художньому тексті, створення і обговорення власних текстів за прочитаним твором</p>

<p>IV. Дослідження літературних і мовних явищ, читацької діяльності та індивідуального мовлення: взаємодіє з іншими особами, використовуючи твори мистецтва для створення власних текстів на підставі прочитаного художнього тексту (наприклад, ілюстрована «історія» героя / героїні, «щоденник» героя / героїні, буктрейлер та ін.).</p>	<p>(ЛК) <i>Культура людських почуттів і міжособистісного спілкування.</i> (УС) <i>Українські переклади творів зарубіжних письменників.</i> (МТ) <i>Фільмографія: «Дари волхвів» (режисер Г. Гетевей, США, 1952), «Дари волхвів» (режисер Б. Борк, Велика Британія, 1980), Канада, США, 1997) та ін.</i></p>	<p>(фанфік, постер, малюнок, колаж, «хмаринка слів» або ін.), взаємодія з іншими особами для створення власних текстів на підставі прочитаного художнього твору.</p>
<p>РОЗСЛІДУЄМО ДЕТЕКТИВНІ ІСТОРІЇ – 4 год, КР – 1 год</p>		
<p>I. Взаємодія з іншими особами усно, сприймання і використання інформації в різних комунікативних ситуаціях: переказує почутий та/або прочитаний художній текст / медіатекст, акцентуючи увагу на змісті в цілому, на окремих важливих деталях або фрагментах почутого та/або прочитаного художнього тексту / медіатексту відповідно до мети і ситуації спілкування; визначає зв'язок між фрагментами частково неповної інформації, здобутої з одного чи кількох різних джерел (зіставлення висловлювань різних персонажів про одну й ту саму подію чи факт; зіставлення точок зору персонажів і оповідача та ін.) для формування цілісного уявлення; визначає основну мету та прогнозує наміри мовця (персонажа, оповідача художнього тексту), ставить уточнювальні запитання до літературного героя / героїні.</p> <p>II. Аналіз, інтерпретація, критичне оцінювання інформації в текстах різних видів розмежовує в художньому тексті / медіатексті фактичну інформацію, суб'єктивні судження та прихований підтекст, наводить аргументи для спростування або підтвердження суджень, коментує підтекст; аргументовано висловлюється про достовірність інформації на основі аналізу прочитаного художнього тексту та суджень інших осіб (літературних персонажів, оповідача); робить аргументовані висновки про наявність у прочитаному художньому тексті / медіатексті ознак маніпулятивного впливу, доречно цитуючи відповідні фрагменти (висловлювання персонажів, оповідача).</p> <p>III. Висловлювання думок, почуттів, ставлень, письмова взаємодія з іншими особами, зокрема в цифровому середовищі</p>	<p>Детективна література. Її характерні особливості. Різновиди детективів. Едгар Аллан По (1809–1849). «Золотий жук». Захопливий сюжет твору «Золотий жук». Особливості композиційної будови твору – «розповідь у розповіді», її художнє значення (поєднання різних поглядів, створення емоційної напруги, таємничої атмосфери та ін.). Образи Вільяма Лєграна, Джупітера, оповідача. Артур Конан Дойл (1859–1930). Оповідання про Шерлока Холмса «Пістрява стрічка». Особливості сюжету і композиції оповідань про Шерлока Холмса. Шерлок Холмс як безпосередній учасник розв'язання сімейного конфлікту в оповіданні «Пістрява стрічка». Сутність «дедуктивного методу» Шерлока Холмса, утвердження в його образі сили інтелекту і моральних якостей. Доктор Вотсон як оповідач. Різні</p>	<p>Різні види читання (індивідуальне, виразне, «ланцюжком», в особах, вибіркове, коментоване, прогнозоване, повторне, перерване або ін.), переказ художнього тексту / медіатексту (докладний, стислий, вибірковий, творчий), встановлення зв'язку між фрагментами частково неповної інформації, визначення мети та намірів мовця (персонажа, оповідача твору), формулювання уточнювальних запитань до літературного героя / героїні, розмежування в художньому тексті / медіатексті фактичної інформації та суб'єктивних суджень, коментування підтексту, наведення аргументів для спростування або підтвердження суджень, аналіз та інтерпретація художнього тексту / медіатексту, аргументоване висловлювання щодо достовірності інформації в тексті, формулювання висновків щодо наявності в художньому</p>

<p>створює власний текст у жанрі детективу відповідно до усталених стилістичних норм.</p> <p>IV. Дослідження літературних і мовних явищ, читацької діяльності та індивідуального мовлення</p> <p>імпровізує з художнім текстом / медіатекстом, застосовуючи елементи стилізації, пародії тощо, аргументовано обстоює свою позицію та право на самовираження у процесі створення власного тексту за прочитаним художнім текстом / медіатекстом.</p>	<p>точки зору на події як художній прийом створення атмосфери таємничості.</p> <p>(ТЛ) Детектив, оповідач. Поглиблення понять: сюжет, композиція (детективного твору).</p> <p>(ЛК) Музеї Е. По в США (Балтимор, Річмонд), Шерлока Холмса у Великій Британії (Лондон). Пам'ятники письменникам та їхнім героям.</p> <p>(УС) Українські письменники – майстри детективного жанру.</p> <p>(МТ) Фільмографія: «Шерлок Холмс» (режисер Г. Річі, США, Велика Британія, 2009), «Шерлок» (режисер Є. Лін, П. Макгіган, Велика Британія, 2010-2017) та ін.</p>	<p>тексті / медіатексті ознак маніпулятивного впливу, створення власного тексту в жанрі детективу (фанфік, оповідання, комікс, сценарій фільму або ін.), аргументоване обстоювання власної позиції, імпровізація з художнім текстом / медіатекстом.</p>
<p>ОСОБИСТА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ – 5 год, РМ (у) – 1 год</p>		
<p>I. Взаємодія з іншими особами усно, сприймання і використання інформації в різних комунікативних ситуаціях: обговорює актуальність, жанрову належність почутого та/або прочитаного тексту (казка-притча, новела-притча), ідейно-тематичні та естетичні особливості твору, зв'язок художнього тексту із ситуацією спілкування, творчістю митця; виявляє важливі деталі почутого та/або прочитаного художнього тексту / медіатексту для ілюстрування власного розуміння почутого; комунікує, визначаючи право на існування іншої думки, з дотриманням принципів етики спілкування, норм літературної вимови; доречно використовує цитати з художніх текстів / медіатекстів для підтвердження та увиразнення власних поглядів, ідей, переконань.</p> <p>II. Аналіз, інтерпретація, критичне оцінювання інформації в текстах різних видів: визначає специфіку складників структури художніх текстів, особливості міжжанрових утворень (казка-притча, новела-притча); представляє текстову інформацію з одного або кількох джерел (художніх текстів / медіатекстів), комбінуючи різні способи і засоби візуалізації змісту.</p>	<p>Антуан де Сент-Екзюпері (1900–1944). «Маленький принц». Алегоричні образи та ситуації, людські взаємини, моральні цінності в казці-притчі «Маленький принц». Філософський зміст твору. Маленький принц у ставленні до своєї планети, троянди, лиса та ін. Риси людей у казкових персонажах твору.</p> <p>Рюноске Акутагава (1892–1927). «Павутинка». Утілення ідеї моральної відповідальності в новелі «Павутинка». Філософський зміст твору. Підтекст. Художні образи новели (Будда, Кандата). Символічні образи природи.</p>	<p>Різні види читання (індивідуальне, виразне, «ланцюжком», в особах, коментоване, повторне, перерване, прогнозоване або ін.), обговорення художнього тексту, виявлення художніх деталей у художньому тексті, комунікація з дотриманням принципів етики спілкування і визнання права на існування іншої думки, доречне використання цитат із художніх текстів / медіатекстів для підтвердження та увиразнення власних поглядів (ідей, переконань), визначення специфіки складників структури художніх текстів та особливостей міжжанрових утворень (казка-</p>

<p>III. Висловлювання думок, почуттів, ставлень, письмова взаємодія з іншими особами, зокрема в цифровому середовищі: обстоює власну позицію щодо порушеної проблеми, аналізуючи та узагальнюючи різні погляди та ідеї.</p> <p>IV. Дослідження літературних і мовних явищ, читацької діяльності та індивідуального мовлення: аналізує основні риси авторського стилю художнього тексту для вдосконалення власного стилю мовлення.</p>	<p>(ТЛ) Алегорія. Поглиблення понять: новела (новела-притча), казка (казка-притча), символ.</p> <p>(ЛК) Ідея моральної відповідальності крізь призму християнства, буддизму.</p> <p>(УС) Переклади творів українською мовою.</p> <p>(МТ) Фільмографія: «Маленький принц» (режисер М. Осборн, Франція, 2015), «Павутинка» (режисер А. Ісідзука, Японія 2009) та ін.</p>	<p>притча, новела-притча), представлення текстової інформації з комбінацією різних способів візуалізації змісту, обстоювання власної позиції щодо порушеної проблеми, аналіз та узагальнення різних поглядів та ідей, аналіз рис авторського стилю художнього тексту.</p>
<p>СУТНІСТЬ ЛЮДИНИ – 5 год, РМ (п) – 1 год, КР – 1 год, ПЧ – 1 год, аудіювання й читання – 1 год</p>		
<p>I. Взаємодія з іншими особами усно, сприймання і використання інформації в різних комунікативних ситуаціях: обговорює актуальність, жанрову належність почутого та/або прочитаного тексту (казка-притча, новела-притча), ідейно-тематичні та естетичні особливості твору, зв'язок художнього тексту із ситуацією спілкування, творчістю митця; виявляє важливі деталі почутого та/або прочитаного художнього тексту / медіатексту для ілюстрування власного розуміння почутого; комунікує, визначаючи право на існування іншої думки, з дотриманням принципів етики спілкування, норм літературної вимови; доречно використовує цитати з художніх текстів / медіатекстів для підтвердження та увиразнення власних поглядів, ідей, переконань.</p> <p>II. Аналіз, інтерпретація, критичне оцінювання інформації в текстах різних видів: визначає специфіку складників структури художніх текстів, особливості міжжанрових утворень (казка-притча, новела-притча); представляє текстову інформацію з одного або кількох джерел (художніх текстів / медіатекстів), комбінуючи різні способи і засоби візуалізації змісту.</p> <p>III. Висловлювання думок, почуттів, ставлень, письмова взаємодія з іншими особами, зокрема в цифровому середовищі: обстоює власну позицію щодо порушеної проблеми, аналізуючи та узагальнюючи різні погляди та ідеї.</p>	<p>Айзек Азімов (1920–1992). «Фах». Роздуми про майбутнє людини й людства. Образ Джорджа Плейтена. Проблема духовної реалізації людини. Розуміння сутності культури й освіти, призначення людини в сучасному світі.</p> <p>Корнелія Функе (нар. 1958) «Чорнильне серце». Тема «оживлення» книжки в романі. Образ Мегі – дівчинки, котра любить читати. Її пригоди й духовні випробування. Поєднання уявного і реального світів. Зіткнення сил добра і зла у творі.</p> <p>(ТЛ) Художність. Поглиблення понять: повість, роман, фантастика.</p> <p>(ЛК) Вплив цифрових технологій на сучасну культуру. Роль наукової фантастики в поступі цивілізації.</p>	<p>Різні види читання (індивідуальне, виразне, «ланцюжком», вибіркоче, коментоване, прогнозоване, повторне, перерване або ін.), обговорення художніх текстів / медіатекстів, формулювання уточнювальних запитань до почутого та/або прочитаного (художнього тексту, медіатексту, висловлювання співрозмовника та ін.), створення складного плану художнього тексту / медіатексту, складання тез почутого та/або прочитаного художнього тексту / медіатексту, характеристика (усно) літературних персонажів, інтерпретація художніх текстів / медіатекстів (образів, подій, ситуацій) з урахуванням множинності прочитання в різних контекстах, використання ресурсів українських бібліотек (зокрема цифрових), відтворення змісту прочитаного художнього тексту</p>

<p>IV. Дослідження літературних і мовних явищ, читацької діяльності та індивідуального мовлення: аналізує основні риси авторського стилю художнього тексту для вдосконалення власного стилю мовлення.</p>	<p>(УС) Твори українських письменників-фантастів для школярів. (МТ) Фільмографія: «Чорнильне серце» (режисер Й. Софтлі, Велика Британія, Німеччина, США, 2009) та ін.</p>	<p>словесно або графічно (комікс, фанфік або ін.), участь у дискусії (очно або онлайн), аналіз мови сучасних українських перекладів творів зарубіжної літератури, дослідження і вдосконалення власного мовлення на підставі прочитаних художніх текстів / медіатекстів.</p>
<p>ПІДСУМКИ – 2,5 год</p>		
<p>I. Взаємодія з іншими особами усно, сприймання і використання інформації в різних комунікативних ситуаціях: використовує різні засоби художньої виразності у власному мовленні, обґрунтовуючи доцільність їх вибору; здійснює емоційну саморегуляцію, доречно використовує вербальні та невербальні засоби (зокрема під час виступу перед аудиторією).</p> <p>II. Аналіз, інтерпретація, критичне оцінювання інформації в текстах різних видів: на основі прочитаного створює власний або колективний медіатекст; самостійно добирає та використовує деякі способи творчого експериментування з текстом (художнім текстом / медіатекстом).</p> <p>III. Висловлювання думок, почуттів, ставлень, письмова взаємодія з іншими особами, зокрема в цифровому середовищі: толерантно коментує різні погляди на обговорювану проблему, узагальнює їх, обстоює власну позицію, дотримується норм етикету, засад академічної доброчесності під час спілкування (очно або онлайн).</p> <p>IV. Дослідження літературних і мовних явищ, читацької діяльності та індивідуального мовлення: імпровізує з художнім текстом / медіатекстом, застосовуючи елементи стилізації, пародії або ін.</p>	<p>Актуальні теми і проблеми у творах класичної і сучасної літератури, прочитаних протягом навчального року. Образи улюблених героїв та героїнь художніх текстів / медіатекстів. Авторські ідеї, втілені в літературних персонажах. Літературні жанри та міжжанрові утворення. Сучасні ресурси творів зарубіжної літератури для молоді.</p>	<p>Використання різних засобів художньої виразності у власному мовленні та обґрунтування їх вибору, виступ перед аудиторією з використанням вербальних і невербальних засобів, створення власного або колективного медіатексту, самостійний добір та використання деяких способів творчого експериментування з текстом, коментування різних поглядів на обговорювану проблему, обстоювання власної позиції під час очного або онлайн-спілкування з дотриманням норм етикету та академічної доброчесності, імпровізація з художнім текстом / медіатекстом (стилізація, пародія або ін.).</p>
<p>Для вивчення напам'ять</p>	<p>Р. Бернс. «Моя любов...»</p>	

Додаткове читання

1. Азімов А. «Відчуття влади»
2. Верн Ж. «Двадцять тисяч льє під водою»
3. Гемінгвей Е. «Кішка на дощі»
4. Дікенс Ч. «Пригоди Олівера Твіста»
5. Дюма О. «Три мушкетери»
6. Конан Дойл А. «Оповідання про Шерлока Холмса» (1–3 за вибором)
7. Крісті А. «Десять негрят»
8. Купер Ф. «Звиробій», «Останній із могікан» (1 за вибором)
9. Лондон Дж. «Біле Ікло», «Поклик предків» (1 за вибором)
10. Монтгомері Л. М. «Енн із Зелених дахів», «Енн із Ейвонлі», «Емілі з місячного серпа», «Емілі виростає», «Емілі у вирі життя» (1 за вибором)
11. О. Генрі. «Вождь червоношкірих»
12. Олдрідж Дж. «Останній дюйм»
13. Пірс Ф. «Том і опівнічний сад»
14. Рід Т. М. «Вершник без голови», «Квартеронка», «Морське вовчєня» та ін. (1 за вибором)
15. Уайт Т. Х. «Меч в камені», «Відпочинок місіс Мешем»
16. Уеллс Г. «Чарівна крамниця»

Із сучасної літератури

17. Амонд Д. «Скеліг»
18. Больман С. «А пані Медокс тут як тут», «Пані Медокс і радість маленьких речей», «Пані Медокс і школа фантазії» (1–2 за вибором)
19. Джонс Д.В. «Мандрівний Замок Хаула»
20. Желязни Р. «Хроніки Амбера»
21. Патерсон К. «Міст у Терабітію»
22. Пекарська М. Цикл «Клас пані Чайки» (1–2 за вибором)
23. Пулман Ф. Трилогія «Темні початки» («Північне сяйво», «Магічний ніж», «Янтарне скло») (1–2 за вибором)
24. Ролінг Дж. «Гаррі Поттер і келих вогню»
25. Сашар Л. «Ями»
26. С'юелл А. «Чорний красень»
27. Шмітт Е. Е. «Діти Ноя»
28. Сучасна зарубіжна поезія (1–2 за вибором)
29. Народні та літературні балади
30. Гейман Н. «Кораліна»
31. Джонс Д.В. «Мандрівний замок Хаула»

Електронні ресурси зарубіжної літератури для учнів

Центральна бібліотека України для дітей

<https://chl.kiev.ua/default.aspx?id=68>

Адреси бібліотек України для дітей

<https://chl.kiev.ua/default.aspx?id=40>

Бібліотека світової літератури. Оригінали та переклади

<https://www.ae-lib.org.ua/>

КЛЮЧ («Краща література юним читачам»)

<https://chl.kiev.ua/key>

Львівська обласна бібліотека для юнацтва імені Романа Іваничука

<http://bibliotekanyynku.com/>

Національна бібліотека України для дітей

<https://chl.kiev.ua/Default.aspx?id=3834>

Полтавська обласна бібліотека для дітей імені Панаса Мирного

<http://odb.poltava.ua/>

Фанфіки українською

<http://fanfikyua.blogspot.com/>

Централізована система бібліотек для дітей м. Дніпро

<http://www.childlib.dp.ua/>

Бібліотека Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського (культурно-просвітницький блок)

<http://surl.li/qqbi>

Електронна бібліотека «Librarius»

<https://librarius.pro/>

Електронна бібліотека «Чтиво»

<https://chtyvo.org.ua/>